

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III-Sl-1145/74-2
od 15.X 1974.

Vijeće: Juraj Bolanča, dr Vladimir Borić, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz kamionom - Prijevoznikova odgovornost - Prijevoznik odgovara za štetu na robi koja je prouzrokovana padom kamiona iz razloga što je vozač skrenuo sa ceste da izbjegne sudar sa zaprežnim kolima čiji se konj plašio

Tužitelj je osiguratelj robe u prijevozu, a tuženi je prijevoznik. U tužbi navodi da je njegov osiguranik predao na prijevoz 699 sanduka svježih marelica od Subotice za Ajdovčinu. Medjutim na putu blizu sela Mala Bosna došlo je do saobraćajne nezgode, kojom prilikom je prouzrokovana šteta u visini od din. 59.804,80. Tužitelj je tu štetu svom osiguraniku nadoknadio. Smatra da je time stupio u prava osiguranika te traži regresnom tužbom da mu tuženi isplati onoliko, koliko je tužitelj isplatio svom osiguraniku na ime naknade štete, navodeći da se vozač kamiona tuženoga prilikom vožnje nije prilagodio uvjetima saobraćaja na putu. Pošto tuženi nije htio nadoknaditi tužitelju pričinjenu štetu, tužitelj je ustao tužbom.

Tuženi je u odgovoru na tužbu naveo da do saobraćajne nezgode nije došlo zbog toga što se vozač tuženoga nije prilagodio uvjetima vožnje, već je do nezgode došlo zbog toga što se konj, upregnut u seljačka kola, malo uplašio i krenuo unatrag tako da su seljačka kola prešla na lijevu stranu, kojom se kretao, sasvim pravilno, kamion tuženoga u suprotnom smjeru. Da izbjegne nalijetanje na seljačka kola, u kojima su sjedila dva čovjeka, vozač je skrenuo više u desno, te je kolima sišao sa bankine. Između kolovoza i bankine postojala je visinska razlika, uslijed čega se kamion zaljuljao, nagnuo na desnu stranu, pritom se i teret zaljuljao te pritisnuo desnu stranu tovarnog sanduka; stra-

nica je popustila, te je roba skliznula na kolovoz i u jarak. Za saobraćajnu nezgodu odgovoran je vozač zaprežnih kola. Na vozaču tuženoga nema nikakve krivnje, pa stoga tuženi nije voljan tužitelju nadoknaditi štetu.

Tužitelj je u toku spora navodio da je tuženi prijevoznik za manjak, gubitak i oštećenje robe odgovoran po načelu objektivne odgovornosti.

Nakon provedenog postupka prvostepeni sud je donio pobijanu presudu, kojom je tužitelja odbio sa tužbenim zahtjevom.

U obrazloženju pobijane presude se navodi, da se iz zapisnika o uvidjaju Općinskog suda u Subotici vidi da je do nezgode došlo kod mimoilaženja kamiona tuženoga sa seljačkim kolima, te da se tom prilikom zaprežni konj uplašio, pa su zaprežna kola pošla unatrag i prešla na onu stranu kolovoza, kojom se kretao iz protivnog smjera kamion tuženoga. Da bi izbjegao sudar vozač kamiona je upravio vozilo u desno i sišao sa bankine. Uslijed visinske razlike kola su se nagnula te je pukla stranica tovarnog sanduka, a roba je skliznula sa kamiona. Zapisnik je potkrijepljen iskazom svjedoka. Ne vidi se da se vozač tuženoga nije prilagodio uvjetima saobraćaja. On je krenuo u desno kako bi spriječio da dodje do sudara. Ne postoji nikakva krivnja u krivičnom niti u građanskopravnom smislu kod vozača tuženoga za nastalu nezgodu i štetu, što se može zaključiti i iz činjenice da protiv vozača nije pokrenut niti će biti pokrenut krivični postupak, o čemu postoji saopćenje Općinskog javnog tužilaštva u Subotici. Stoga se regresni zahtjev tužitelja ukazuje neosnovanim, pa ga je valjalo odbiti sa tužbom.

Protiv prvostepene presude tužitelj je uložio žalbu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Žalitelj smatra da je prvostepeni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, a osim toga da je izveo pogrešan zaključak ocjenjujući da tuženi nije odgovoran za nastalu štetu. Tuženi je po profesiji prijevoznik te je predmetnu pošiljku preuzeo putem svog vozača bez primjedbi ma u kojem pogledu. Vozač tuženoga da je postupao nesavjesno. Tužitelj svoje potraživanje zasniva na ugovornoj odgovornosti i objektivnim kriterijima. Tužitelj

ostaje kod svoje tvrdnje da vozač tuženoga nije svoju vožnju prilagodio uvjetima saobraćaja. On je preopteretio vozilo obzirom na nosivost tovarnog sanduka.

Žalitelj je predložio da se prvostepena presuda preinači ili ukine.

Tuženi nije odgovorio na žalbu.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio i tuženoga obvezao u smislu tužbenog zahtjeva iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud je pravilno i točno utvrdio činjenično stanje. Međutim iz tako utvrdjenog činjeničnog stanja nije izveo pravilne zaključke. Istina je da se kamion tuženoga kretao svojom desnom stranom. Sam vozač tuženoga je pred istražnim sucem izjavio, da je vozio brzinom od oko 45 do 50 km/s. To proizlazi iz službene bilješke istražnog suda u Subotici broj Kr-240/71 od 22.VII 1971. Iz protivnog smjera dolazila su zaprežna kola. Zapisnikom o uvidjaju je utvrdjeno da je širina puta iznosila 6m, put je bio asfaltiran, suh, neoštećen, preglednost dobra, a sa obje strane puta nalazila se zemljana-travnata bankina u širini od 1,5 m. Do nezgode je došlo 22.srpnja 1971. oko 17,30 sati. Zaprežna kola su se zaustavila, a zatim se konj počeo kretati unatrag pa tako i zaprežna kola, koja su se svojim stražnjim dijelom zanosila u lijevo i dijelom prešla graničnu crtu na svojoj lijevoj strani. Time su zaprežna kola jednim dijelom na stražnjoj strani prešla u drugu polovicu kolnika kojom se iz suprotnog smjera kretao kamion tuženoga. Vozač kamiona je ocijenio da bi moglo doći do nalijetanja na zaprežna kola, pa je skrenuo u desno, te je desnim kotačima sišao na zemljanu bankinu, koja je bila niža od kolnika; kola su se nagnula, teret se naslonio na desnu stranicu tovarnog sanduka, ista je popustila i marellice su se rastresle iz kamiona - dijelom na kolnik, a dijelom u jarak. Usljed toga je nastupila šteta koja je utvrdjena i koju je tužitelj nadoknadio svom osiguravniku - vlasniku robe, čime je stupio u njegova prava prema prijevozniku. To je činjenično stanje.

Nema sumnje da prijevoznik odgovara za oštećenje robe koju je preuzeo na prijevoz, i to od trenutka preuzimanja robe na prijevoz pa do njezine predaje primatelju. Za nastalu štetu ne odgovara ako dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta korisnika prijevoza, zbog svojstava stvari ili zbog nekih drugih uzroka

koji se nisu mogli predvidjeti, izbjeći ili ukloniti. Ta su načela prihvaćena u sudskoj praksi, a sadržana su i u članu 93. Zakona o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu, tako da će se po tim načelima i dalje suditi kad cit. zakon stupi na snagu (Sl.list SFRJ br.2/74).

Za konkretan slučaj se ne može reći da je sam tužitelj ili vlasnik robe skrivio oštećenje ili da je do štete došlo uslijed svojstava robe. Pitanje je sada: da li je konkretna šteta nastala iz drugih uzroka koji se nisu mogli predvidjeti, izbjeći ili ukloniti odnosno, da li je do oštećenja došlo uslijed više sile. Po ocjeni ovog suda do oštećenja tereta nije došlo uslijed više sile. Vozač tuženoga je na preglednoj cesti vidio da se prema njemu kreću zaprežna kola. Mogao je i bio dužan predvidjeti opasnosti koje sadrži u sebi mimoilaženje sa zaprežnim kolima te je tome morao prilagoditi svoju vožnju, a osobito brzinu. On nije smio isključiti mogućnost da se konj preplaši, što bi moglo imati za posljedicu zanošenje zaprežnih kola na lijevu stranu, čime bi njemu bilo onemogućeno daljnje slobodno i normalno kretanje. Vozač tuženoga trebao je u ovakvom slučaju prilagoditi svoju vožnju, a posebno brzinu vožnje tako, da može momentalno stati. Vozač tuženoga nije tako postupio, već je vozeći brzinom od 45 do 50 km/s preuzeo na sebe, a time i na tuženoga rizik da dodje ili do naleta na zaprežna kola, ili do silaženja sa kolnika na nižu bankinu sa prevrtanjem tereta u jarak. Onaj tko preuzima rizik odgovara za štetu u slučaju da kod riskiranja loše prodje. Pravilno je stajalište tužitelja, da vozač tuženoga nije u ovom slučaju prilagodio vožnju uvjetima, koji su postojali na putu kod mimoilaženja sa zaprežnim kolima. Bez obzira što vozač tuženoga nije krivično gonjen niti će biti krivično gonjen, tužena stranka kao prijevoznik u ovom slučaju odgovara za štetu vlasniku robe, odnosno u ovom slučaju tužitelju, na koga je prešlo pravo potraživanja naknade štete sa vlasnika.

J.B.